

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

XI. Obstinate non esse contendendum, litigandu[m], contradicendum, reprehendendu[m], nec alia id genus oris vitia vsurpare.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40072

verba in proximum parum amica effutit, certissimum ea morbi in animi interioribus latentis sunt argumentum. Quid autem S. Bernardus de Religioso in iocis mordacior & amarulento dicit? Si enim omnes in ore Religiosi lepores & nugas, blasphemiarum & sacrilegiorum nomine appellare non dubitet, quo vocabit nomine sales, qui charitatem lædunt & proximum offendunt? Omnia hæc à Religione nimis quam aliena sunt ac proinde quidquid huc aliquo modo refertur, quam remotissime à Religiosi ore abesse debet: cuiusmodi sunt, scomma aliquod iacere, sarcasmo virulentiori mordere, irridere, epigramma aliquod satyricum vel componere, vel compositum referre, quo alicuius defectus, imperfectio, vel negligentia notetur; aliaque id genus, quæ tam loco quam serio prolata nulla ratione permitienda sunt. Per se id quisque poterit despiciere, & ex se experientiam sumere. Anne enim tibi gratum foret, si quis te ironico cauillo profcinderet, & in risum & cachinnum omnes soluerentur, quod tam scite scomma illud in te quadrare? Quod itaque tibi fieri nolles, vide ne id alteri facias: hoc quippe vñ de charitatis præceptis est. Anne gauderes, si quis te eum aliquod inconsiderate & inconsulte a te prolatum, statim vt serio dictum arriperet, & adeo id in ventos volare non sineret, vt quavis occasione ipsum identidem velut adagium aliquod repeteret? non equidem id credo. Quomodo ergo alteri cuiquam velis id, quod tibi nolis? & quod tibi bilem & stomachum moueret si tibi fieret. quomodo id fratri irrogabis? Vel nudum nomen scurrilis scommatis & dicacitatis & satyræ mordacis offendit, & omnis Religiosi os dedecere videtur, quanto magis ipsemet effectus? Quapropter ita penitus hæc detestemur oportet, vt ne illa quidem nominare lustincamus. Sicut enim Apostolus de omni immunditia ait,

Eph. 5. 3.

Fornicatio autem & immunditia nec nominetur in vobis sicut decet sanctos; ita de hoc irrisorie dicacitatis vitio sentiendum. Atque inde etiam est quod illud Apostolus

prioribus illis coniungat, dicens, *Aut turpitudine, aut stultiloquium, aut scurilitas, quæ ad rem non pertinet: id est, scurilitas non coincidit cum sanctitate vitæ quam profitemur, vñ ne quidem talia nominare. Quare bene S. Bernardus, Etenim si pro otioso verbo reddet unusquisque rationem Deo in die iudicij, quanto magis pro verbo impuritatis, & turpitudinis & impietatis, pro illo quod fratrem pungit, pro illo denique quod charitatem violat?*

CAPVT XI.

Obstinate non esse contendendum, litigandum, contradicendum reprehendendum, nec alia id genus oris vitia usurpanda.

Danda etiam opera ne cum alio quopiam peruicaciter contendamus, & aduersus eius sententiam nostram præstare tueamur: hoc quippe vnioni & charitati fraternæ permultum aduertatur. Quod etiam præceptum Timotheo suo Paulus inculcās, nos eiusdem in illo commoneat: *Noli contendere verbis: ad nihil enim utile est, nisi ad subuersionem audientium.* Et post Paulo addit, *Seruum autem Domini non oportet litigare, sed mansuetum esse ad omnes, docibilem, patientem.* Vnde etiam sancti vnanimi consensu & serio ipsum nobis inculcant, à quibus ipsum hausit B. P. N. & in suas regulas transtulit. Malle se, ait S. Dorotheus, rem omnino non fieri, quam vt eius causa inter fratres contentiones & litigia orientur. Quod etiam legentibus inculcatum profunde cupiens addit, *Milles repetam hoc. S. Bonauentura turpe & indignum ait esse, seruos Dei inter se muliercularum triuialium more contendere & verbis concertare. S. Ioannes Climacus scribit, eum qui suam peruicaciter sententiam, quantumlibet veram, propugnat, certum esse debere, à solo diabolo se ad contendendum moueri. Atque hæc rei huius est ratio. Nihil aliud homines ad*

contendendum emouere solet, quam nimius humane laudis appetitus: hinc omnibus ingenij neruis suam ipsorum laudem promouere & propugnare gestiunt, vt mirum sapientes & rerum gnari videantur, victoresque maneant, vel ne aliis minores esse ac cedere appareat. Ac proinde ab ipso demone superbię huc impelluntur.

Duplex hic error esse & peccatum potest. Primus est eius qui primo alteri contradictionem mouet: quia ipse contentio- nis & litigij ipsius initium est & fons, & is qui ignem accedit, ac proinde grauior huius est culpa. Sape rei, de qua disceptatur, parū interest, itane se habeat an fecerit: ipsa autem pacis & charitatis iactura, que hinc sequi amat, non parui momenti est. Alius hoc vel illud bona fide dixit, & ita id esse sibi persuadet, tu itaque illum in bona sua fide relinque, cum parum a partere inde dependeat. Vnde benemonst

Sapiens, *De ea re qua te non molestat, ac parum refert, noceretur.* Esto etiam alicuius momenti res foret, aut aliquod fratri tuo sequi inde incommodum posset, quod suę opinioni relinqueretur, ne tum quidem, iunt sancti, bonum esse verbis cum eo contendere, sed tantum inter te & ipsum solum rei veritatem, ne in illo errore maneat, postea aperiri debere: atque ita finis, qui spectabatur, obrinebitur, & inconuenientia euitabuntur.

Alius, qui hic notandus est error, est, vt, si quando alius tibi contradicit, tu cum illo non contendas nec sententiam opinionemque tuam obstinate sustineas, nec contendendo euincere velis, sed, vt, postquam semel aut bis asserueris id quod verum censes, & tamen alius id credere noluerit, in sua illum opinione manere sinas. Quod fieri debet tacendo tanquam si plura non scires, non autem eo subri- fionis ritu, quo se aliqui non tam victos ostendunt, quam vinci voluisse & aduer- sariis vltro cessisse videri volunt.

Qui iure suo, prout par est, cedit, & in id genus contentionibus ac litigijs vinci se sinit, ab iisque se sequatrat eum gene- riosi & nobilis animi sui argumentum da-

re ait Sapiens in prouerbijs: *Honor est homini qui separat se à contentionibus.* Nec immerito, quia insignem is hoc pacto erga proximum charitatem ostendit, omnem amaritudinū & indignationum, quę ex contentionibus & concertationibus oriri solent, occasionem præscindendo; erga se quoque charitatis actum exercet, dum appetitum præualendi, vincendi, & cum honore suo emergendi superat. Denique quendā amoris Dei actum, culpas quę ex cōtentione sequi poterant impediendo, iuxta illud Sapiens: *Abstine te à lite, & minues peccata.* Econtra qui obstinatus est, præterquam q̄ malo suo proximū exemplo offendat, causa est, vt pax & charitas amittatur, & multa inde in cō- uenientia & amaritudines sequantur; & adeo non honorem sibi comparat & æsti- mationem quam spectabat, vt eius etiam iacturam facit. Nam omnes eum vt capi- tosum & ceruicosum habet, & opinionis suę tenaciore, ac suo iure cedere nescien- tem. S. Thomas Aquinas in disputationi- bus scholasticis nulli vnquam obstinate & peruicaciter contradixisse scribitur, sed incredibili mansuetudine, & verborum temperantia, ac neminem despiciendo, sed magna omnium destinatione sententiam suā proponere solitus: non enim id dispu- tando spectabat, vt superiores ipse ferret, sed tantū vt veritas disceptado erueretur.

Notum quoque est exemplum duorum illorum senum, qui cum diu vna in cella simul habitassent, nullam inter se rixam aut cōtentionem habuerant; experiri ve- ro cupientes num possent inter se litiga- re, de latere (vtrius videlicet is foret) litē mouere alter alteri cepit, sed irritō euen- tu. Ira & nos à murua cum proximo con- tentione abstinemus oportet.

Cauendum quoque ne suum quis fra- trē reprehēdat, vel corripiat, etsi alioquin id sibi ex charitate ac debito modo facere videatur. Hoc namque superioris officium est. Superiorē vnum atque alterū habere, q̄ nos cōmoneant, & peccates reprehēdant, aliquo modo tolerantur; at, si is qui supe- rior nō est, corripietis obire partes velit,

non

Prov. 20. 3.

In hislor præ-
dicat. p. 1. lib.
3. c. 14.

In vitiis To-
trump. 2. 6.
92.

non solet reprehendo vsque adeo gratum esse, nec in bonā partem capi. neq; enim libenter homines vulgo à sui æqualibus corrigi & reprehendi volunt. Vnde etiam Regula particulari nobis præscriptū est, *vt nemo præter eos, quibus per Superiorem iacet, quidquam alius iubeat, alio sine reprehendat.* Atq; vt nemo quid aliis sine expressa Superioris auctoritate mādare potest, ita nec reprehendere. Non est hoc negotium passim cuius credendum: quin imo ipsemet Superior, vt alicuius subditi errorem corrigat & commoneat, eius faciēdis ante oportunitatem captare, ac sedulo aduertere, verba quoq; dicenda mature cōponere, & quo ea modo proferet præmeditari debet, vt tum correctio, tum cōmonitio in bonā partē accipiatur & in corruptū vtilitatem cedat. Quæ omnia quā maxime sunt necessaria: si quis autem, nulla animaduersione præmissa, statim ad fratris sui erratum coarguendū, & quidē sæpe adhuc inflagranti delicto (vt dicitur) sub specie zeli descendat, non zelo charitatis agit, sed te nescio qua, quæ charitati quā maxime contraria est, quæque damnum afferre potius quam vtilitatem solet. Esto enim rationes ad hoc faciendū vrgentissimas haberes, impedire tamen non potes, quo minus alter statim tentetur, atq; intra se dicat (& aduertat Deus, ne id etiam verbo expresso proferat) *Quis resuperioris mei constituit, cur in officium alienum te ingeris? quis te constituit principem & iudicem super nos?* tu dicas alteri, illum hoc faciendo in Regulam peccare; ipse tibi dicere vicissim poterit, regulæ etiam aduersari, quod ipsum reprehendas.

Exod. 2. 14.

Socrates cum amicis aliis apud virum principem canans, quendam de cōuiuio ob nescio quod super mensam cōmissum, quod notarar, delictū, asperius corripuit. Catoni vero, qui eidem conuiuio præsens intererat, roganti an non satius & consultius foret id in aliud tempus reijcere, & peccantem postea nemine præsentē redarguere? Sic Socrates respondit, an non etiam melius & prudentius ipse faceres. *si mihi singillatim & clam tu diceres, de*

qua me hic coram aliis reprehendis? Illius hoc pacto reprehensionem acute retundendo & retorquendo, simul etiam culpando, quod in id ipse incideret, cuius alium inuolabat. Atque huic potissimum rei reprehensiones conducere debent. Proinde non modo non est zelus & charitas, sed sæpe mala corripientis indoles, maleuolentia, vel impatientia, vel parua eiuldem mortificatio, quæ fratris erratum (quin etiam non raro id quod reuera culpa non est) ita illi in oculos statim faciunt incurere, si continere se penitus non queat. quo minus illud ipse palam coarguat; atque adeo non nisi eo dicto conuiescere, & contentari posse videtur. Non potest, neq; etiā vult seipsum mortificare, & alium vice versa mortificare vult. Mortificationis & rigoris spiritum erga seipsum homo adhibeat, cū fratre vero suo amoris & suauitatis spiritu vtatur. Hoc siquidē verbo nos & exēplo sancti omnes docent, hoc etiā ad vniōnē & caritatē fraternam permultrum iuuat. Vnde liquido patebit, si ne tū quidem cū legitime, & prout oportet, & ex caritate, & leniter suauiterq; id facere videris, fratrem corripere & coarguere fas sit, multo minus id bonū fore, quando nec tam legitime, nec tam bono fine, atque hic est, tuum ille peccatū aperies. Quapropter sedulo hoc caueamus oportet, atq; adeo omnia in genere verba, quæ fratres nostros mortificare & deprimere possent, euitemus.

Moyses Abbas referente Cassiano, dū cum Abbate Macario disceptaret, verbū aliquod mordacius & incōsideratius nescius effudit. Vnde statim vindicē Dei manum sensit: nam tam fædus & tetē, Deo permittente, in ipsum diabolus ingressus est, vt etiam fædas & horrēdas immunditias ore eum faceret eicere, donec tandem orate pro eo Abbate Macario, is statim emigravit. Vt hinc appareat, quanto per hoc vitium Deus detestetur, cum id tam horrendis in tam feruido seruo suo, tantēq; sanctitatis viro, qualem Abbate Moysen fuisse constat, modis castigat. Non

Non abfimilem castigationis modum legimus in Chronicis ordinis minorum: cū enim frater quidam senex quendam è cōfratribus coram nobili Assiliate asperius & præfractius iratus aliquantulum, alloqueretur, ipse etiam inter loquendum, statim intra se reuerfus pœnitentiā motus est, fratremque suum ob illa verba turbatiorem, secularem autem male ædificatū cernens, concepta in seipsum ultione, acceptum sterco ori ingessit, ipsumq; masticans aiebat, *stercus masticet lingua illa, que aduersus fratrem suum mira virulentiam effudit.* Vir autem ille nobilis, zelum & feruorem, quo suam pius ille Religiosus culpam suam expiauit, videns, tum maximo opere ædificatus est, & velut extra se raptus, tum maiorem erga fratres affectū concepit, se suaque omnia in ordinis obsequium ac ministerium offerens.

CAVPT XII.

Quomodo, quibusque verbis caritatis fraterna officium exercendum sit.

Inspir. tom. 2. **S**ANCTVS Basilius in sermone, quo ad vitam monasticā auditores est exhortatus, peregrinum ac perutile iis, qui exteriora officia obeunt, documentum & præceptum præscribit, quo ad modum scilicet, quo eadem sunt peragēda. *Siquando, inquit, hæc tibi officia subcunda sunt, in eo aduigila, vt ad laborem corporis, etiam bene illa exequi allabores, & verborum lenitatem suauitatemque adhibeas, vt reliqui nimiram intelligant, id te ex caritate facere, itaque gratum iis tuum sit ministerium.* Atque hoc est quod dicit Ecclesiasticus: *Fili, inquit, in bonis non des querelam, & in omni dato non des tristitiam verbi mali. Nonne ardorem refrigerabit ros? Sic & verbum melius quam datum: nonne ecce verbum super datum bonum?* Atque ille sal est, quā quidquid agis, condiri & saliri, lapidumq; reddi iubet Apostolus. Plus valet & plus fit modus & gratia qua seruis, & verba bona, quibus respondes, quā *Rodriguez, exercit. pars 1.*

quidquid agis. E contra quantumlibet opereris & defatigeris, nisi id bono fine agas, ac placide & quæras & respondeas, adeo hoc nihili fiet, & parui penderet vt totum quod agis, amittere videaris. Vnde Apostolus: *Sermo vester semper in gratia sale sit conditus, vt sciatis quomodo oporteat vos vniciuique respondere.* Id est, verba & responsa tua sale gratiæ & suauitatis plena esse debent, quæ mihi quam gratissima est. Quod occupatissimus sis, quod varia tibi facienda incumbant, etsi etiam agere nequeas, quod à te fieri alij velint, non propterea fratri tuo austere, proterue, & parum mansuete respondendū; quin potius tunc danda tibi opera vt responsio tā bona sit, vt alter tam contentus abscedat & lætus, tamquam si tua ipsi viscera corā spectanda dedisses. Verbi gratia dicendo, *Quam sane mihi gratum foret id exequi, si possem at modo non possum, suo tempore eius exequendi commoditas erit.* Si vero ideo minus id facias, quod licetiam ad hoc nō habeas, dicendo, *Expecta, facultatem ad hoc petitiū ibo.* Quare quod opere præstare & cōplere non poteris, per bona verba stude supplere: adeo vt bonam tuam voluntatem omnes intelligant. Atque hoc est quod significat Ecclesiasticus: *Lingua Eucharis (id est gratiosa) & verba que viscera amoris testentur, in bono homine abundat.* hoc pacto enim caritas, & vnio cum alijs quā maxime conseruatur. Confundi nos ait S. Bonauentura debere, dum verbum aliquod durū & asperū proloquimur, quo frater noster offēdatur aut indignetur, esto id inconsiderata, subitoque effundatur, & non nisi primus sit motus, verbum denique quam leuissimū sit: & si interdum in hoc impingere nos contingat, statim debere erubescere & humiliari, proximoq; satisfacere, veniam ab eo suppliciter petendo.

S. Dositheus cum infirmorum curator esset, singulariter cauebat ne quem eorū durius cōpellaret, sed magna omnes pace & caritate complecteretur: sed, quod cum tam varijs illi agendum esset; alias cum coquo, num videlicet eo loco isthæc ponenda

R nenda